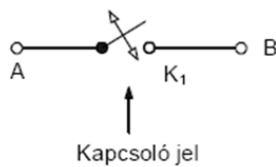

Elektronika 1.	vizsga	2016. 01. 22.	1.	2.	3.	4.	5.	Σ
Név:	Neptun:							

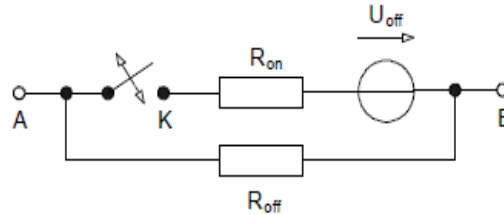
1. feladat Rajzolja le elektronikusan vezérelt kapcsoló frekvencia független kisjelű lineáris modelljét, adja meg a paramétereit! Rajzolja le a kapcsoló dinamikus (frekvencia függő) modelljét! Kapacitív terhelésre történő feszültség kapcsolás esetén adja meg (grafikusan és képlettel is) a kimenő feszültség idő függvényét a kapcsolt (U_{be}) és a kapcsoló (U_k) feszültség amplitúdók függvényeként!

Megoldás:

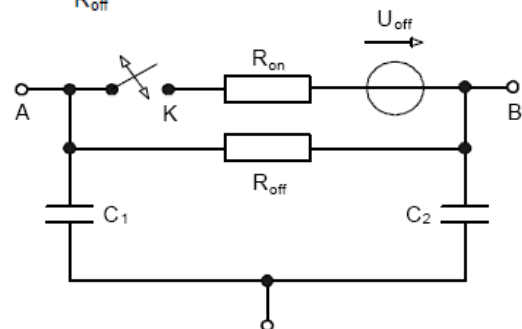
A Kapcsoló:

A lineáris, frekvencia független modell:

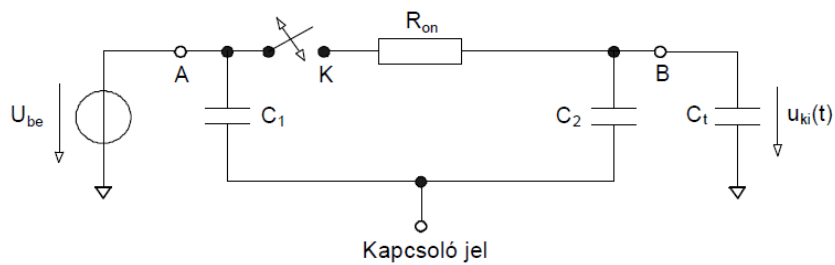

A dinamikus modell:

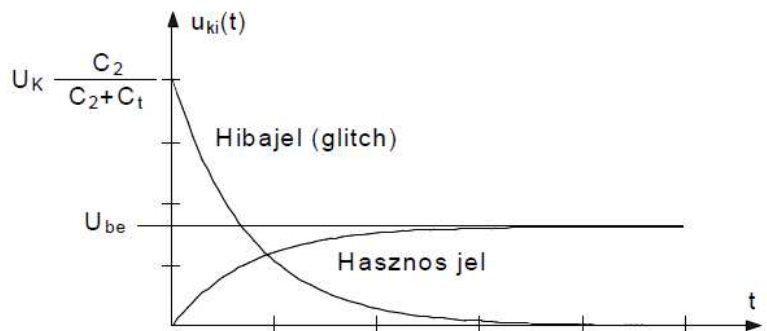

Kapcsoló jel $u_v(t) = U_k [1(t) - 1(t - T_0)]$

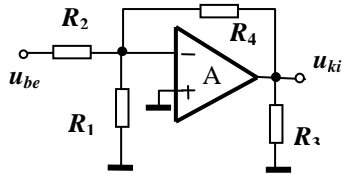
Feszültség kapcsolás kapacitív terhelésre:

$$u_{ki}(t) = U_{be} \left(1 - \exp\left(-\frac{t}{\tau_2}\right) \right) + U_k \frac{C_2}{C_2 + C_t} \exp\left(-\frac{t}{\tau_2}\right), \quad \tau_2 = (C_2 + C_t)R_{on}$$

2. feladat

$$R_1 = 3 \text{ k}\Omega, R_2 = 1 \text{ k}\Omega, R_3 = 2 \text{ k}\Omega, R_4 = 3 \text{ k}\Omega,$$

a.) Mekkora a műveleti erősítő bemeneti offset feszültsége ($U_{offbe} = ?$), ha $A = \infty$ és a kimeneti nullponti hibafeszültség $U_{ki0} = 200 \text{ mV}$?

b.) Határozza meg a $K = u_{ki}/u_{be}$ kijelű feszültség erősítést, ha a műveleti erősítő ideális, $A = \infty$!

c.) Határozza meg az áramkör R_{ki} és R_{be} ki- és bemenő ellenállását, ha a műveleti erősítő ideális, azaz $A = \infty$!

d.) Rajzolja le az $K(s) = \frac{u_{ki}}{u_{be}}(s)$ feszültség transzfer függvényhez tartozó amplitúdó- frekvencia

karakterisztika töréspontos Bode diagramját a töréspont, és az aszimptóták meredekségének illetve

értékének meghatározásával, ha a műveleti erősítő differenciális erősítése: $A(s) = \frac{A_0}{(1 + s/\omega_1)(1 + s/\omega_2)}$,

ahol $A_0 = 10^6$; $\omega_1 = 5 \text{ r/s}$, $\omega_2 = 1 \text{ Mr/s}$!

Megoldás:

a.) $u^+ = u^- = U_{offbe} \rightarrow U_{ki0} = U_{offbe} \left(1 + \frac{R_4}{R_1 \times R_2}\right) = U_{offbe} \left(1 + \frac{3}{0.75}\right) = 200 \text{ mV} \rightarrow U_{offbe} = \boxed{40 \text{ mV}}$

b.) $K_{A=\infty} = \frac{u_{ki}}{u_{be}} \Big|_{A=\infty} = -\frac{R_4}{R_2} = \boxed{-3}$

c.) $R_{ki} = 0$, mert az ideális műveleti erősítő kimenő impedanciája nulla.

$$U^- = 0 = U_{R1} \rightarrow R_{be} = \frac{u_{be}}{i_{be}} = \frac{R_2 i_{be}}{i_{be}} = R_2 = \boxed{1 \text{ k}\Omega}$$

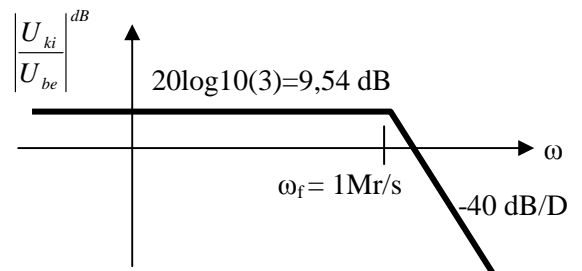
d.) Visszacsatolt erősítés a műveleti erősítő két pólusa esetén:

$$K(s) = \frac{u_{ki}}{u_{be}} = K_{A=\infty} \frac{\beta A(s)}{1 + \beta A(s)} = K_{A=\infty} \frac{\beta A_0}{1 + \beta A_0} \frac{1}{1 + 2\zeta \frac{s}{\omega_0} + \left(\frac{s}{\omega_0}\right)^2}$$

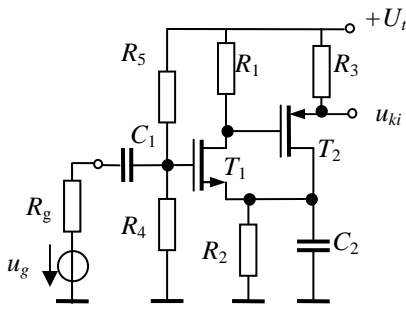
ahol $\beta = \frac{R_1 \times R_2}{R_1 \times R_2 + R_4} = \frac{0.75}{3.75} = \frac{1}{5} = 0.2$ továbbá

$$\omega_0 = \sqrt{1 + \beta A_0} \sqrt{\omega_1 \omega_2} \cong \sqrt{\beta A_0} \sqrt{\omega_1 \omega_2} = 10^6 \text{ r/s} = \boxed{1 \text{ Mr/s}}$$

$$\zeta = \frac{1}{2} \frac{1}{\sqrt{1 + \beta A_0}} \left(\sqrt{\frac{\omega_2}{\omega_1}} + \sqrt{\frac{\omega_1}{\omega_2}} \right) \cong \frac{1}{2} \frac{1}{\sqrt{\beta A_0}} \sqrt{\frac{\omega_2}{\omega_1}} = 0.5$$

3. feladat

T₁: n-csatornás MOS FET, $I_{D00} = 4 \text{ mA}$, $U_p = 4 \text{ V}$

T₂: p-csatornás MOS FET, $I_{D00} = 4 \text{ mA}$, $U_p = 4 \text{ V}$

A tranzisztorok munkaponti áramai: $I_{D01} = 1 \text{ mA}$, $I_{D02} = 1 \text{ mA}$

$U_i = 24 \text{ V}$, $R_1 = 7 \text{ k}\Omega$, $R_2 = 3 \text{ k}\Omega$, $R_3 = 1 \text{ k}\Omega$,

$R_4 = R_5 = 100 \text{ k}\Omega$, $R_g = 10 \text{ k}\Omega$

a.) Mekkora az u_{ki}/u_g feszültségerősítés alsó, 3 dB-es határfrekvenciája, ha $C_1 = 100 \text{ nF}$ és $C_2 = 0$?

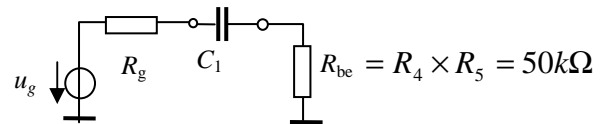
b.) Mekkora a T₁ tranzisztor U_{GS0} és a T₂ tranzisztor U_{SG0} feszültségeinek munkaponti értékei?

c.) Mekkora az u_{ki}/u_g feszültségerősítés értéke, ha $C_1 = \infty$ és $C_2 = \infty$?

d.) Mennyi a hurok erősítés, ha $C_1 = \infty$ és $C_2 = 0$?

Megoldás:

a.) A bemeneti csatoló kondenzátor a bemeneti leosztás felüláteresztő jellegű frekvencia függését eredményezi, melynek törésponti frekvenciája:

$$\omega_a = \frac{1}{C_1(R_g + R_{be})} = \frac{1}{10^{-7}(10 + 100 \times 100)10^3} = \frac{10000}{60} = 166,7 \text{ rad / sec} = 26,5 \text{ Hz}$$

b.) $U_{GS01} = \frac{R_4}{R_4 + R_5} U_i - R_2(I_{D01} + I_{D02}) = 6 \text{ V}$, $U_{SG02} = R_1 I_{D01} - R_3 I_{D02} = 6 \text{ V}$

c.) A tranzisztorok munkaponti meredekségei: $S_1 = 2 \frac{I_{D01}}{U_{GS01} - U_p} = 1 \text{ mS} = S_2$

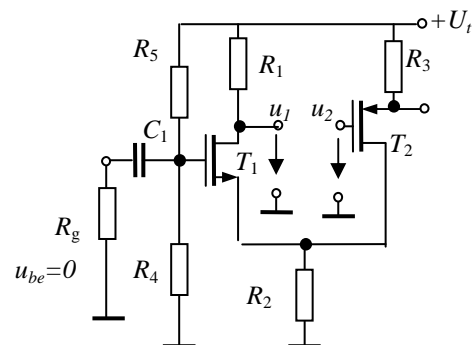
A bemeneti leosztás és a földelt source-ú és földelt drain-ú fokozatok eredő erőstése:

C₂-vel áthidalt R₂ ellenálás esetén: $\frac{u_{ki}}{u_{be}} = \frac{R_{be}}{R_g + R_{be}} (-S_1 R_1) \left(\frac{R_3}{\frac{1}{S_2} + R_3} \right) = \frac{50}{60} (-7) \left(\frac{1}{2} \right) = -2,92$

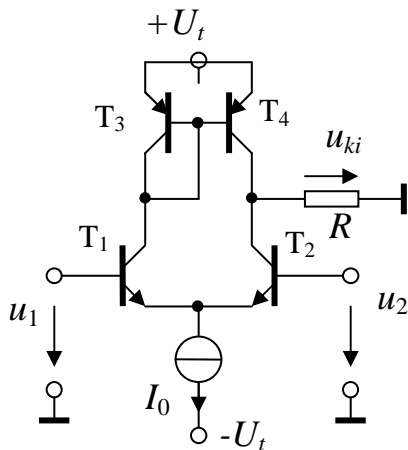
d.)

A hurkot felvágva, a földelt source-ú és a földelt gate-ú lánc eredő erőstése:

$$H = -\frac{u_1}{u_2} = -\left(-\frac{\frac{1}{S_1} \times R_2}{\frac{1}{S_2} + R_3} \right) (S_1 R_1) = \frac{1 \times 3}{1 + 1} \cdot 1 \cdot 7 = \frac{21}{8} = 2,625$$

4. feladat

$$I_0 = 4 \text{ mA}, U_t = 12 \text{ V}, R = 10 \text{ k}\Omega, T_1 \equiv T_2, T_3 \equiv T_4,$$

T_1, T_2 n-p-n tranzisztorok, $\beta_1 = B_1 = \beta_2 = B_2 = \infty, U_{BE0} = 0,6 \text{ V},$

T_3, T_4 p-n-p tranzisztorok, $\beta_3 = B_3 = \beta_4 = B_4 = \infty, U_{EB0} = 0,6 \text{ V},$

- Határozza meg a tranzisztorok munkaponti áramait és a kimeneti feszültség munkaponti értékét! $I_{E01} = ?, I_{E02} = ?, I_{E03} = ?, I_{E04} = ?, U_{ki0} = ?$
- Mekkora a differenciális erősítés? $A_D = ?$
- Mekkora a közös modulusú erősítés? $A_K = ?$
- Határozza meg a tranzisztorok munkaponti áramait és a kimeneti feszültség nullponti hibájának értékét, ha $B_3 = B_4 = 99$! $I_{E01} = ?, I_{E02} = ?, I_{E03} = ?, I_{E04} = ?, U_{ki0} = ?$

Megoldás:

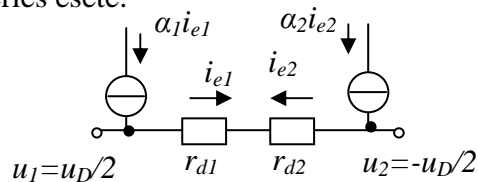
- a.) Mivel $T_1 \equiv T_2, I_{E01} = I_{E02} = I_0 / 2 = 2 \text{ mA}$ és mivel $B_1 = B_2 = \infty, I_{C01} = I_{E01} = I_{C02} = 2 \text{ mA}$
 Mivel T_3 és T_4 áramtükröt alkot és $B_3 = B_4 = \infty$ ezért $I_{E03} = I_{E04} = I_{C03} = I_{C04} = 2 \text{ mA}$
 A kimeneti feszültség: $U_{ki0} = R(I_{C04} - I_{C02}) = 0$

- b.) A váltóáramú helyettesítőkép alapján a differenciális vezérlés esete:

$$u_{ki} = R(i_{C04} - i_{C02}) = R(i_{C01} - i_{C02})$$

$$i_{e1} = -i_{e2} = \frac{u_D}{r_{d1} + r_{d2}}, \quad \alpha_i = 1,$$

$$A_D = \frac{u_{ki}}{u_D} = \frac{R 2 i_{e1}}{(r_{d1} + r_{d2}) i_{e1}} = \frac{2 \cdot 10}{2 \cdot 0,013} = 769$$

- c.) Közös módus esete: $u_1 = u_2 = u_K \rightarrow i_{ei} = 0, i=1,2,3,4 \rightarrow u_{ki} = R(i_{C04} - i_{C02}) = R(i_{C01} - i_{C02}) = 0$

$$A_D = \frac{u_{ki}}{u_K} = 0$$

- d.) Egyenáramú analízis:

Mivel $T_1 \equiv T_2, I_{E01} = I_{E02} = I_0 / 2 = 2 \text{ mA}$ és mivel $B_1 = B_2 = \infty, I_{C01} = I_{E01} = I_{C02} = 2 \text{ mA}$

Mivel $T_3 \equiv T_4$, és áramtükr: $B = 99, A = 0,99$

$$I_{E03} = I_{E04}$$

$$I_{C03} = I_{C04} = A I_{E04}, \quad I_{B03} = I_{B04} = (1 - A) I_{E04}$$

$$I_{C01} = I_{C03} + I_{B03} + I_{B04} = A I_{E04} + 2(1 - A) I_{E04} = (2 - A) I_{E04} \rightarrow I_{E04} = \frac{I_{C01}}{2 - A} = \frac{I_{C02}}{2 - A}$$

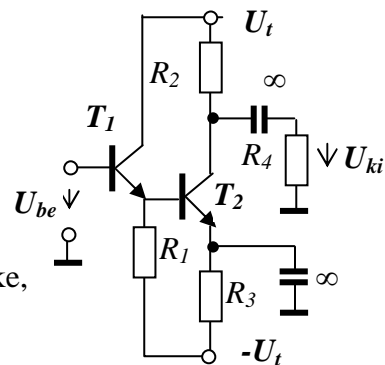
$$I_{E03} = I_{E04} = \frac{I_{E01}}{2 - A} = 1,98 \text{ mA}$$

$$U_{ki0} = R(I_{C04} - I_{C02}) = R \left(\frac{A}{2 - A} - 1 \right) I_{E02} = R \left(\frac{2A - 2}{2 - A} \right) I_{E02} = 10 \frac{-0,02}{1,001} 2 = -0,396 \text{ V}$$

5. feladat

A tranzisztorok adatai: $U_{BE0} = 600 \text{ mV}$, $U_m = 0.5 \text{ V}$, $B = \beta = \infty$
 $U_t = 10 \text{ V}$, $R_1 = 9,4 \text{ k}\Omega$, $R_2 = 3 \text{ k}\Omega$, $R_3 = 4,4 \text{ k}\Omega$, $R_4 = 3 \text{ k}\Omega$.

- Mekkora a kimeneti nyitó irányú kivezérelhetőség? ($U_{ki}^+ = ?$)
- Mekkora a kimeneti záró irányú kivezérelhetőség? ($U_{ki}^- = ?$)
- Milyen R_3 ellenállásértéknél maximális a szimmetrikus kivezérelhetőség?
- Mekkora az u_{ki}/u_{be} kisjelű feszültség erősítés középfrekvenciás értéke, ha $I_{E20} = 2 \text{ mA}$ és $I_{E10} = 1 \text{ mA}$?

Megoldás:

a.) Egyenáramú analízis: $I_{C20} = I_{E20} = \frac{U_t - 2U_{BE0}}{R_3} = 2 \text{ mA}$

$$U_{ki}^+ = U_{CE2}^+ = U_{CE0} - U_m = 2U_t - (R_2 + R_3)I_{C20} - U_m = 20 - 7,4 \cdot 2 - 0,5 = 4,7 \text{ V}$$

b.) Váltóáramú analízis: $U_{ki}^- = U_{CE2}^- = (R_2 \times R_4)I_{C20} = 1,5 \cdot 3 = 3 \text{ V}$

c.) Maximális szimmetrikus kivezérelhetőség: $U_{ki}^- = U_{ki}^+$

$$(R_2 \times R_4)I_{C20opt} = 2U_t - (R_2 + R_3)I_{C20opt} - U_m \rightarrow I_{C20opt} = \frac{2U_t - U_m}{(R_2 \times R_4) + (R_2 + R_3)} = \frac{U_t - 2U_{BE0}}{R_3}$$

$$\rightarrow \frac{19,5}{1,5 + 3 + R_3} = \frac{8,8}{R_3} \rightarrow 10,7R_3 = 4,5 \cdot 8,8 = R_3 = 3.7009 \text{ k}\Omega$$

d.) Földelt kollektoros és földelt emitteres fokozatok eredő feszültség erősítése:

$$\frac{u_{ki}}{u_{be}} = \left(\frac{R_1}{r_{d1} + R_1} \right) \left(- \frac{R_2 \times R_4}{r_{d2}} \right) = - \frac{9,4}{0,026 + 9,4} \cdot \frac{3 \times 3}{0,013} = -0,997 \cdot 115,38 = -115,1$$